Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2016-01-13

LS 2015-0737

Landstingsstyrelsen

Motion 2015:12 av Birgitta Sevefjord (V) om att införa Naloxon nässpray

Föredragande landstingsråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Birgitta Sevefjord (V) har den 19 maj 2015 till landstingsfullmäktige lämnat en motion 2015:12 om att införa Naloxon nässpray.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Landstingsrådsberedningens motivering

Naloxon är ett läkemedel som används vid överdoser. Läkemedlet kan vara direkt livräddande vid kritiska situationer. Naloxon finns i olika former. Det är dock ännu inte tillgängligt som nässpray på den svenska marknaden.

Heroin kan i vissa fall leda till att missbrukaren slutar att andas och att syretillförseln till hjärnan då snabbt försämras. Naloxon används för närvarande – i form av en injektion - vid sådana situationer inom sjukvården för att bryta heroinets negativa effekter. Missbrukaren återfår då oftast medvetandet snabbt.

Region Skåne har planerat ett projekt för att försöka minska dödligheten vid överdos av heroin hos missbrukare. Detta ska ske genom ett pilotprojekt där missbrukare förses med Naloxon i form av nässpray. Tanken är att missbrukaren snabbt ska kunna ta Naloxon. Även anhöriga ska kunna ge Naloxon. Försöksprojektet kan inte starta ännu eftersom tillstånd saknas från berörda myndigheter att använda Naloxon som nässpray i Sverige.

Det är angeläget att stärka möjligheterna till överlevnad för en utsatt grupp. Kliniska studier bör därför genomföras även i Stockholms läns landsting av användning av Naloxon i form av nässpray. Diskussioner förs redan mellan Beroendecentrum Stockholm och Sprututbytesverksamheten i Stockholm samt Region Skåne om gemensamma kliniska studier inom ramen för försöksverksamheten. Detta kan ske när tillstånd ges för att använda Naloxon som nässpray.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör noga följa projektet i Region Skåne. Om Naloxon godkänns som nässpray bör förvaltningen ha beredskap för att implementera en verksamhet med Naloxon nässpray. Detta för behandling vid kritiska situationer när missbrukare överdoserar heroin. Syftet är att minska dödligheten vid överdoser. Det är då viktigt med utbildningsinsatser för missbrukare och dennes anhöriga..

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 15 december 2015
Motion 2015:12
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 1 december 2015 med V-ledamöternas muntliga reservation, S-ledamöternas skriftliga reservation, M-,L-,KD-och C-ledamöternas samt V-ledamöternas särskilda uttalanden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 2 december 2015

Torbjörn Rosdahl

Anna Starbrink

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-12-15

LS 2015-0737

Handläggare:
Lena Halvardson Rensfelt

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -12- 17
Dnr LS 2015-0737
Rofel II

Motion 2015:12 av Birgitta Sevefjord (V) om att införa Naloxon nässpray

Ärendebeskrivning

Birgitta Sevefjord (V) har den 19 maj 2015 till landstingsfullmäktige lämnat en motion 2015:12 om att införa Naloxon nässpray.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 15 december 2015
Motion 2015:12
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 1 december 2015 med V-ledamöternas muntliga reservation, S-ledamöternas skriftliga reservation, M-,L-,KD-och C-ledamöternas samt V-ledamöternas särskilda uttalanden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 2 december 2015

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Birgitta Sevefjord (V) har den 19 maj 2015 lämnat en motion om att starta ett projekt för att införa Naloxon nässpray i Stockholm. Syftet är att förebygga död och bestående skador vid överdosering av heroin. Av hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande framgår att det pågår ett arbete för att starta en klinisk studie runt Naloxon nässpray i Skåne där Stockholms läns landsting också kan vara delaktigt.

Bakgrund
Birgitta Sevefjord (V) har lämnat en motion om att införa Naloxon nässpray. Naloxon är ett preparat som kan bryta effekter av heroin och därmed minska risken för dödsfall och bestående skador av en överdos. I motionen föreslås Naloxon nässpray införas för att rädda liv på personer som överdoserat heroin. Motionären föreslår att hälso- och sjukvårdsnämnden ska få i uppdrag att förbereda ett flerårsprojekt med Naloxon nässpray. I arbetet ska kunskap inhämtas från Region Skåne som har fattat beslut om att starta ett projekt med försöksverksamhet med Naloxon nässpray. Målsättningen ska vara att starta ett forskningsprojekt kopplat till Naloxon nässpray i Stockholm under 2016.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har lämnat ett yttrande över motionen.

Överväganden
I hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande framgår att Naloxon näspray inte är ett godkänt läkemedel i Europa. Naloxon som substans används dock och distribueras genom injektioner. Det pågår pilotprojekt med nässprayen i Danmark och Norge som bygger på särskilda tillstånd för direktimportering och ompaketering av läkemedel. Region Skåne undersöker möjligheterna att starta ett liknande projekt i Sverige. Inom ramen för det arbetet förs dialog med bland annat Beroendecentrum Stockholm och Sprutbytet Stockholm för att skapa tillräckligt underlag för en studie av Naloxon nässpray.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen skriver i sitt tjänsteutlåtande att de har kontakt med Region Skåne och avser att stötta dem i projektet på de sätt som är möjliga. Ett projekt i Skåne skulle kunna ge möjlighet för användning av Naloxon nässpray i en klinisk studie även i Stockholm. Hälso- och sjukvårdsnämnden anser därför inte att det är lämpligt och effektivt att starta ytterligare ett projekt runt användande av Naloxon nässpray. Förvaltningen delar nämndens syn och föreslår att motionen kan anses besvarad med hänvisning till ovanstående samt hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Stockholms läns landsting

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -05- 19
Dnr LS 2015-0737

2015:12
Rotel II

Stockholms läns landsting
2015-05-19

Motion av Birgitta Sevefjord (V) om att införa Naloxon nässpray

Alla liv är värda att räddas om vi kan. Vänsterpartiet föreslår införandet av Naloxon nässpray som ett sätt att rädda liv på personer som överdoserat heroin. I Skåne har man fattat beslut om detta. "Vi vill gå från ord till handling och snarast inleda ett treårigt forskningsprojekt", säger Gilbert Tribo, folkpartist och vice ordförande i HSN Skåne.

– Att dö i en överdos är en påtaglig risk för personer som injicerar heroin och även om personen överlever kan överdosen leda till bestående hjärnskador eller andra allvarliga komplikationer. (ur Torkel Richerts akademiska avhandling *Överdoser, försörjningsstrategier och riskhantering*, Malmö 2014)

Många och viktiga satsningar görs för att få personer att sluta att använda droger och dessa har ett brett stöd av politiker och allmänhet. Men insatser för att minska risker och skador vid droganvändning förekommer endast i begränsad utsträckning, som t ex sprutbytesprogram.

Vi vet att fler och fler personer dör i narkotikarelaterade akutdödsfall. Heroin kan leda till att man slutar andas och syret till hjärnan tar slut. Naloxon används ofta i sjukvården. Det bryter heroinets effekt snabbt. Andningen förbättras, blodtrycket höjs och personen kan återfå medvetandet.

Vad kan vi göra för att minska antalet överdosfall? En modell som prövats i flera länder i Europa och i USA i över 15 år är att utbilda heroinanvändare, anhöriga och andra i att upptäcka överdoser i kombination med förskrivningen av läkemedlet Naloxon. Detta läkemedel räddar liv, är relativt billigt, kan bäras i fickan och kan inte missbrukas.

I Skåne har man i bred politisk enighet beslutat att starta ett treårigt projekt med Naloxon nässpray för att rädda liv. Vänsterpartiet menar att landstinget i Stockholm, där en stor del av landets heroinanvändare bor, borde följa i Malmös spår.

Vänsterpartiet föreslår:

att hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att förbereda ett flerårsprojekt med Naloxon nässpray,

att man i detta förberedelsearbete tar del av den kunskap som finns i Skåne,

att målsättningen ska vara att starta ett forskningsprojekt 2016.

Birgitta Sevefjord (V) Birgitta Sevefjord

PROTOKOLLSUTDRAG 11/2015
§ 191

SAMMANTRÄDESDAG
2015-12-01

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -12- 02
Dnr LS 2015-0737

Justerat Anna Starbrink (L)
Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2015-12-02

§ 191 Yttrande över motion 2015:12 av Birgitta Sevefjord (V) m.fl. om att införa Naloxon nässpray

HSN 1506-0741

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion av Kerstin Burman (V) m.fl. om att styra vården till de som är i störst behov av den. I motionen föreslår Kerstin Burman (V) att inga nya vårdval skall införas och att en utredning av ersättningssystemen skall tillsättas.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2015-11-02
Motion 2015:12 av Birgitta Sevefjord (V)

Yrkanden

1) Ordförande (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2) Håkan Jörnehed (V) yrkar för V-ledamöterna bifall till motionen.
3) Dag Larsson (S) yrkar för S-ledamöterna bifall till Socialdemokraternas förslag till beslut (bilaga 19).

Propositionsordning

Ordförande (L) ställer proposition på de tre förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandes yrkande.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Reservation

Håkan Jörnehed (V) anmäler att V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Dag Larsson (S) anmäler att S-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.

Särskilt uttalande

Anna Starbrink (L) lämnar för L-, M-, KD och C-ledamöterna ett särskilt uttalande (bilaga 20).
Håkan Jörnehed (V) lämnar för V-ledamöterna ett särskilt uttalande (bilaga 21).

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Lykke Ask-Harborg

Expedieras:
Landstingsstyrelsen
Akten

BILAGA 19

Socialdemokraterna

Förslag till beslut
Ärende nr 18
HSN 1506-0743

Angående yttrande över motion 2015:12 om att införa Naloxon nässpray

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att förvaltningen verkar för att patienter/brukare från Stockholm läns landsting kan deltaga i det pågående Naloxonprojektet i Skåne

Naloxon används inom sjukvården i livräddande syfte vid överdoser. Tidsrymden för att söka vård kan dock vara kort i sådana kritiska situationer och snabb tillgång till behandling kan vara av livsavgörande betydelse. Preparatet Naloxon, som ännu inte finns tillgängligt på den svenska marknaden i form av nässpray, har potential att kunna bidra till att fler liv kan räddas.

Birgitta Sevefjord (V) har i motion 2015:12 föreslagit att Stockholms läns landsting, liksom region Skåne, inleder ett projekt med Naloxon nässpray.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bedömer att det inte är lämpligt att inleda ett Stockholmsspecifikt projekt men har föreslagit att det, inom ramen för ett projekt som pågår i Region Skåne, bör vara möjligt med kliniska studier också i Stockholm och att diskussioner förs med t.ex. Sprututbytet Stockholm och Beroendecentrum Stockholm. Sprututbytet Stockholm har uttalat sig positiva till att, när preparatet finns på marknaden, bidra till att göra det tillgängligt för dem som behöver det.

Att stärka chanserna till överlevnad för en utsatt grupp är en prioriterad fråga. Vi ställer oss därför positiva till breda möjligheter för aktuella verksamheter att delta i studier som kan leda till att Naloxon i näsprayform görs tillgängligt för fler. Det är dock lämpligast att former och ansvar för dylikt utarbetas inom professionen. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör noga följa projektet och, för det fall Naloxon nässpray godkänns som läkemedel, i god tid planera för nödvändiga åtgärder för implementering inom SLL.

BILAGA 20

Moderaterna
Liberalerna
Kristdemokraterna
Centerpartiet

Särskilt uttalande
Ärende 18
HSN 1506-0741

Angående yttrande över motion 2015:12 om att införa Naloxon nässpray

Naloxon används inom sjukvården i livräddande syfte vid överdoser. Tidsrymden för att söka vård kan dock vara kort i sådana kritiska situationer och snabb tillgång till behandling kan vara av livsavgörande betydelse. Preparatet Naloxon, som ännu inte finns tillgängligt på den svenska marknaden i form av nässpray, har potential att kunna bidra till att fler liv kan räddas.

Birgitta Sevefjord (V) har i motion 2015:12 föreslagit att Stockholms läns landsting, liksom region Skåne, inleder ett projekt med Naloxon nässpray.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bedömer att det inte är lämpligt att inleda ett Stockholmsspecifikt projekt men har föreslagit att det, inom ramen för ett projekt som pågår i Region Skåne, bör vara möjligt med kliniska studier också i Stockholm och att diskussioner förs med t.ex. Sprututbytet Stockholm och Beroendecentrum Stockholm. Sprututbytet Stockholm har uttalat sig positiva till att, när preparatet finns på marknaden, bidra till att göra det tillgängligt för dem som behöver det.

Att stärka chanserna till överlevnad för en utsatt grupp är en prioriterad fråga. Vi ställer oss därför positiva till breda möjligheter för aktuella verksamheter att delta i studier som kan leda till att Naloxon i nässpraysform görs tillgängligt för fler. Det är dock lämpligast att former och ansvar för dylikt utarbetas inom professionen. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen bör noga följa projektet och, för det fall Naloxon nässpray godkänns som läkemedel, i god tid planera för nödvändiga åtgärder för implementering inom SLL.

BILAGA 21
Vänsterpartiet

Särskilt uttalande
Ärende nr 18
HSN 1506-0741

Vänsterpartiets yttrande över motionen om att införa Naloxon

Vänsterpartiet vill uttrycka sin uppskattning över den positiva respons som alliansen givit över vår motion om införandet av Naloxon nässpray i Stockholms läns landsting.

I motionen föreslås ett flerårsprojekt inleds i SLL liknande det som beslutats om i Skåne. Vänsterpartiet menar att det är angeläget att detta projekt kommer igång så fort som möjligt.

Varför?

- Stockholm har den högsta dödligheten i landet av personer som brukar heroin.
- Vi har redan en fungerande struktur som kan bära ett sådant projekt, (t ex Sprututbytet, Beroendecentrum, Capio Maria och Brukarföreningen)
- Egna kliniska studier behövs egentligen inte utan den kunskap som kliniska studier kan ge kan erhållas från t ex USA. Vi vet redan att Naloxon räddar liv och att rädda liv är en huvuduppgift för Hälso- och sjukvården.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-11-02

HSN 1506-0741

Handläggare:
Magnus Thyberg

Hälso- och sjukvårdsnämnden
2015-12-01, P 18

Ankom
Stockholms läns landsting
2015 -12- 02
Dnr. LS 2015-0737

Yttrande över motion 2015:12 av Birgitta Sevefjord (V) om att införa Naloxon nässpray

Ärendebeskrivning
Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion av Birgitta Sevefjord (V) om att införa naloxon nässpray. I motionen föreslår Birgitta Sevefjord (V) införandet av naloxon nässpray som ett sätt att rädda liv på personer som överdoserat heroin.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande, 2015-11-02
Motion 2015:12 av Birgitta Sevefjord (V), bilaga 1

Ärendets beredning
Ärendet har beretts i programberedningen för folkhälsa och psykiatri.

Förslag till beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Förvaltningens motivering till förslaget
Världshälsoorganisationen (WHO) publicerade i november 2014 riktlinjer om överdoshantering med naloxon med syftet att lyfta fram fördelarna av beredskap till hanteringen av överdoser (genom bland annat utbildningsinsatser), och ökad tillgängligheten av preparatet bland missbrukare och anhöriga. Det framhävs även att detta är en hantering av det yttersta symptomet av missbruk och att arbetet med de underliggande faktorerna till missbruk kvarstår. En av de övergripande rekommendationer är att personer som använder naloxon bör välja en administreringsväg baserad på den tillgängliga beredningsformen, personens färdighet till att ge preparatet, sammanhanget och den lokala kontexten.

Det pågår i dagsläget studier utomlands där man undersöker möjligheten att administrera naloxon på annat sätt än injicering. I Danmark och Norge

studeras möjligheten att utrusta missbrukare med naloxon som kan administreras med nässpray. Naloxon är dock inte godkänd som nässpray i varken Sverige, Norge eller Danmark. Danska och norska myndigheter har utfärdat särskilda tillstånd för direktimportering och ompaketering.

Naloxon i form av nässpray finns inte godkänt i Europa så därför krävs en klinisk prövning för bred användning på patienter. Pågående kliniska läkemedelsstudier i USA har fått snabbspår för godkännande av läkemedel innehållande naloxon i beredningsformen nässpray. Vid ett godkännande i Europa kan de nationella strukturerna för ordnat införande av nya läkemedel (den så kallad samverkansmodellen för läkemedel) användas för ett snabbt införande.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen har varit i kontakt med Region Skåne som sedan december 2014 följt utvecklingen i ärendet.
Region Skåne har nu startat ett projekt inom området. De för dialog med berörda myndigheter avseende möjligheterna att i Sverige genomföra liknande pilotprojekt som i Danmark och Norge. Projektet inom Region Skåne för i detta sammanhang också diskussion med Beroendecentrum Stockholm och Sprutbytet Stockholm för att skapa ett tillräckligt stort underlag för en studie.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen anser att det finns rekommendationer för att tillhandahålla naloxon till missbrukare av heroin för att minska död av överdos. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen ser att det finns flera internationella initiativ för att skapa erfarenhet och evidens av användning av naloxon nässpray. Det finns dock idag ingen godkänd produkt som kan användas i sjukvården.
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen anser att Stockholms läns landsting (SLL) om möjligt ska stötta Region Skåne i deras projekt kring användning av naloxon nässpray och ser positivt på att detta projekt ger möjlighet för användning av produkten inom klinisk studie även i Stockholms läns landsting
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen anser inte att det är lämpligt och effektivt att skapa ytterligare ett projekt för införande av naloxon nässpray.

Barbro Naroskyin
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Magnus Thyberg
Tillförordnad avdelningschef